

Catalunya necessita una forta SACSEJADA energÈTICA

written by Pep Puig i Boix | 8 de juny de 2021

Darrerament han tingut lloc, en uns pocs indrets del país, algunes accions crítiques amb els projectes d'energies renovables (proposats per una gran diversitat de grups empresarials) promogudes per anomenades 'plataformes' que s'erigeixen com a 'defensores del territori'. Els arguments són variats segons les conveniències: que si malmeten el paisatge, que si destrueixen terres de conreu, que si enriqueixen a uns pocs, que si els promou l'oligarquia de l'energia, etc.

Hauríem de ser ben conscients de la situació d'inacció en l'energia, que hem heretat del passat, per donar-nos compte de l'enorme repte que la nostra nació té al davant. Anem a veure-ho.

Quina és la situació de l'energia a Catalunya? (dades de l'any 2019)

- L'energia primària per fer funcionar el país va ser 295 TWh (25,4 Mtep), de la qual solament un 5% va ser autòctona, essent un 95% importada de fora del país, amb l'immens empobriment que representen les importacions.
- L'energia final disponible per fer servir va ser 168 TWh (14,5 Mtep), havent descomptat la part dedicada a usos no energètics. I solament un 8% provenia d'energies renovables, quan el 92% prové d'energies no renovables. Això suposa quantitats gens menyspreables d'emissions de gasos d'efecte hivernacle (gairebé 44 milions de tones de CO2 equivalent, l'any 2018, que són un 13,8% superiors a les emissions de l'any 1990).
- La major part de l'energia final prové de la combustió de materials fòssils (un 77%): carbó, productes

petroliers i petro-gas, que en cremar-los ens proveeixen d'energia, combustió que fa que l'eficiència -per les limitacions pròpies de la termodinàmica- sigui molt baixa. L'energia elèctrica proveeix un 21% de l'energia final. La resta: biomassa, solar tèrmica i residus no renovables.

- Quant a l'energia elèctrica, un 84% prové de cremar materials fòssils i fissionar-ne de nuclears, un 8% prové dels aprofitaments hidràulics, un 7% dels aprofitaments eòlics i un 1% dels aprofitaments solar amb tecnologia fotovoltaica.

Aquesta és la molt preocupant situació on es pot observar l'enorme grau de dependència (95%), la poca eficiència del sistema (65%) i la poca proporció de renovables (8%).

Els reptes que Catalunya, com a país, té

- El fet que el govern de la Generalitat i el Parlament declaressin el país en emergència climàtica, obliga, per responsabilitat, a deixar de cremar materials fòssils en tots, TOTS, els usos (elèctrics, tèrmics i motrius) i fer-ho amb la màxima urgència.
- El fet que una part important de la generació elèctrica (un 52%) provingui dels 3 reactors nuclears, encara en funcionament a Catalunya, que estan esgotant la seva vida tècnicament útil (varen ser posats en funcionament als anys 80), fa que s'hagin de tancar a curt termini.
- El malbaratament de l'energia que es fa al país ens obliga a millorar molt l'eficiència del sistema de proveïment d'energia (tant en la generació com en els usos finals).
- La poca proporció d'energies renovables (8%) en l'energia final disponible per al seu ús, fa que s'hagi d'incrementar substancialment la generació a partir de fonts renovables d'energia.

Aquesta és la crua realitat, fruit de la inacció en els

passats decennis quan teníem tot el temps del món per capgirar el sistema de proveïment d'energia, heretat del franquisme i mantingut al llarg del règim del 78, i el país no va ser capaç de fer.

Els objectius de la UE per l'any 2030, d'acord amb el "Clean Energy for All Europeans Package" són: el 27% de l'energia final i el 50% del mix elèctric han de ser renovables; una millora del 30% de l'eficiència energètica i un 40% de reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle. Que Catalunya faci honor a aquests objectius hauria de ser una prioritat no només política, sinó també social.

Per tant, hem de començar a deixar de cremar materials fòssils i fissionar-ne de nuclears, això vol dir que una bona part dels usos finals (elèctrics, motrius i tèrmics) s'hauran de cobrir amb electricitat i aquesta haurà de ser d'origen renovable.

Disposar de sistemes de generació d'electricitat renovable per poder produir els 168 TWh d'energia final disponible per al seu ús, que l'any 2019 es van necessitar, què significa? Doncs significa que el país ha de disposar d'una potència de generació de desenes de milers de MW.

Però, com que hem de comptar amb la generació hidràulica (3,7 TWh l'any 2019) i amb la generació de calor (a baixa, mitja i alta temperatura) amb l'aprofitament solar (directe i de concentració) i també hem de millorar molt l'eficiència en l'ús final (per complir les polítiques europees), es podria reduir la demanda d'energia final fins als 110 TWh. Quina potència de generació renovable això requereix?

Vol dir ni més ni menys haver de disposar d'una potència de generació de l'ordre de 55.000 MW, dels quals una 15.000 MW podrien ser eòlics i la resta, 40.000 MW solars FV. L'ocupació superficial estimada podria ser de 113 km² per a l'eòlica i 677 km² per a la solar FV, el que representa un 0,35% (eòlica)

i un 2,11% (solar FV) de la superfície del nostre país (32.108 km²).

Estem disposats a dedicar un 2,46% de la superfície de Catalunya a la captació del vent i del Sol per esdevenir un país energèticament independent?

Estem disposats a invertir uns 55.000 milions d'euros (uns 7.300 €/càpita) per fer possible la independència energètica del nostre país?

És clar que continuar com ara pot tenir uns costos, en importacions de productes energètics, de l'ordre de 400.000 milions d'euros fins a l'any 2040. Fer la necessària i urgent Transició Energètica (TE), d'ara fins a l'any 2040, pot tenir encara un cost de l'ordre de 150.000 milions d'euros. Fer doncs la TE pot suposar un estalvi d'importacions pel país de l'ordre de 250.000 milions. Com que per fer la TE caldran unes inversions de l'ordre de 55.000 milions, l'estalvi net estaria en la ratlla d'uns 200.000 milions d'euros.

La pregunta que han de contestar totes aquelles persones que posen traves, d'una forma o altra, a desenvolupar la generació d'energia renovable, és la següent: com pot la societat catalana disposar dels 55.000 milions d'euros necessaris per fer la TE? I qui els va posant sobre la taula? És evident que una part es pot obtenir amb projectes comunitaris i/o ciutadans, però no es veu pas que proliferin ni pels territoris on s'han aixecat veus crítiques, ni per la resta del país.

També és evident que en el marc europeu de l'energia qualsevol persona (física o jurídica) pot actuar com entitat generadora. Per tant, hi haurà entitats, empresarials o no, que, tot disposant de capital, o tenint-hi fàcil accés, plantegin projectes de generació renovable. Quina actitud s'ha de tenir davant d'aquestes propostes? De rebuig, cridant 'així no?', o de col·laboració propositiva? La meua opinió és que ja no som

a temps de quedar-nos en l' 'així no' i que cal valentia i atreviment per entrar en converses amb totes les entitats promotores de projectes de cara a plantejar propostes que ajudin a materialitzar els projectes perquè arribin a ser acceptables socialment i ecològica.

En aquest sentit, ajudaria que des del govern de la Generalitat es complementés el Decret Llei 16/2029 amb un nou Decret que doni rang normatiu el contingut de la moció 220/XII, aprovada en el Parlament de Catalunya el passat 3/12/2020, i especialment els seus punt b)1 i b)2, aprovats unànimement per la cambra catalana.

Quedar-se plantat en l' 'així no' és, agradi o no, fer un bon servei als incendiàries del clima i als enverinadors radioactius de la biosfera, perquè dia que passa sense fer el necessari i urgent capgirament energèTIC cap al 100% renovable, significa col·laborar en l'enriquiment de les indústries fòssils i nuclears i, a la vegada, ser còmplices de l'escalfament global de l'atmosfera.